

Eläkkeensaajien asumistuki verrattuna yleiseen asumistukeen

Pertti Honkanen
Kela, tutkimusosasto

Eduskunnan köyhyysryhmä 20.10.2015

Historiaa

- Eläkkeensaajien asumistuki tuli käyttöön 1970.
 - aluksi osa kansaneläkettä, nyttemmin itsenäinen tukimuoto
 - koko ajan Kelan vastuulla
- Yleinen asumistuki
 - laki lapsiperheiden asumistuesta 1961
 - laki yleisestä asumistuesta 1975
 - laajentui vähitellen lapsiperheistä kaikkiin kotitalousmuotoihin
 - siirtyi kunnilta Kelan hoidettavaksi 1994
 - monimutkainen järjestelmä vuoteen 2014 asti
 - pinta-alanormitus perheen koon mukaan ja yksityiskohtainen neliövuokranormitus asuinpaikkakunnan, asunnon koon ja asunnon iän mukaan
 - laajat perusomavastuutaulukot eri kuntaryhmille tiuhalla tuloluokituksella
 - uusi yksinkertaisempi laki voimaan 2015

Yhtäläisyyksiä ja eroja

- Nykyisin periaate samankaltainen: tukea rajoittaa laissa määritelty enimmäisasumismeno; tuloharkinnan määrittelee omavastuukaava; *sovelletaan* sekä vuokra- että omistusasuntoihin.
- Enimmäisasumismenot, omavastuut ja tukiprosentit ovat kuitenkin erilaisia
 - tukiprosentti 85 eläkkeensaajilla, 80 yleisessä asumistuessa.
 - tuki on 85 tai 80 prosenttia omavastuun ylittävistä hyväksyttävistä asumismenoista.
- Eläkkeensaajien asumistuki on yksilöllinen (eläkeläispuolisoita käsitellään kuitenkin yhdessä), yleinen asumistuki kotitalouskohtainen
- Eläkkeensaajien asumistuessa on ollut vahva indeksisuoja, joka on koskenut sekä tulorajoja että asumismenoja; yleiseen asumistukeen indeksisuoja tuotiin vasta uudessa vuoden 2014 laissa.
 - 1990-luvun lamaleikkaukset vaikuttivat paljon yleiseen asumistukeen mutta eivät juuri eläkeläisten asumistukeen

Enimmäisasumismenot 2015

Asumistuessa huomioon otettavat enimmäisasumismenot, €/kk

Kuntaryhmä	Yleinen asumistuki		Eläkkeensaajien asumistuki	
	Yksin asuva	Puolisot	Yksin asuva	Puolisot
1	508	735	663	663
2	492	706	663	663
3	411	600	609	609
4	362	527	535	535

Kuntaryhmät:

1: Helsinki

2: Espoo, Vantaa, Kauniainen

3: Turku, Tampere ym. suurehkot kaupungit ja kehyskunnat

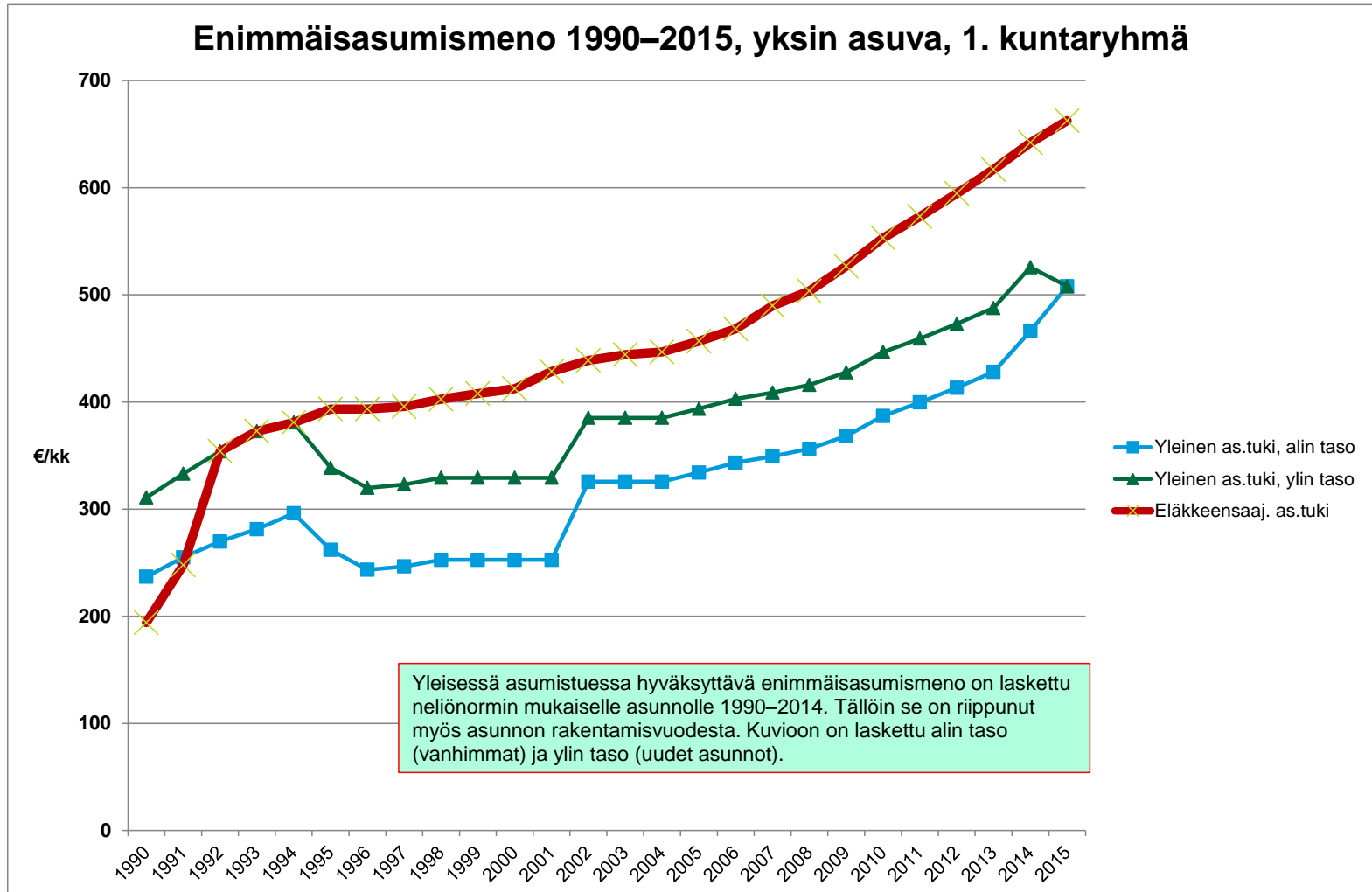
4: Muu Suomi

Huom!

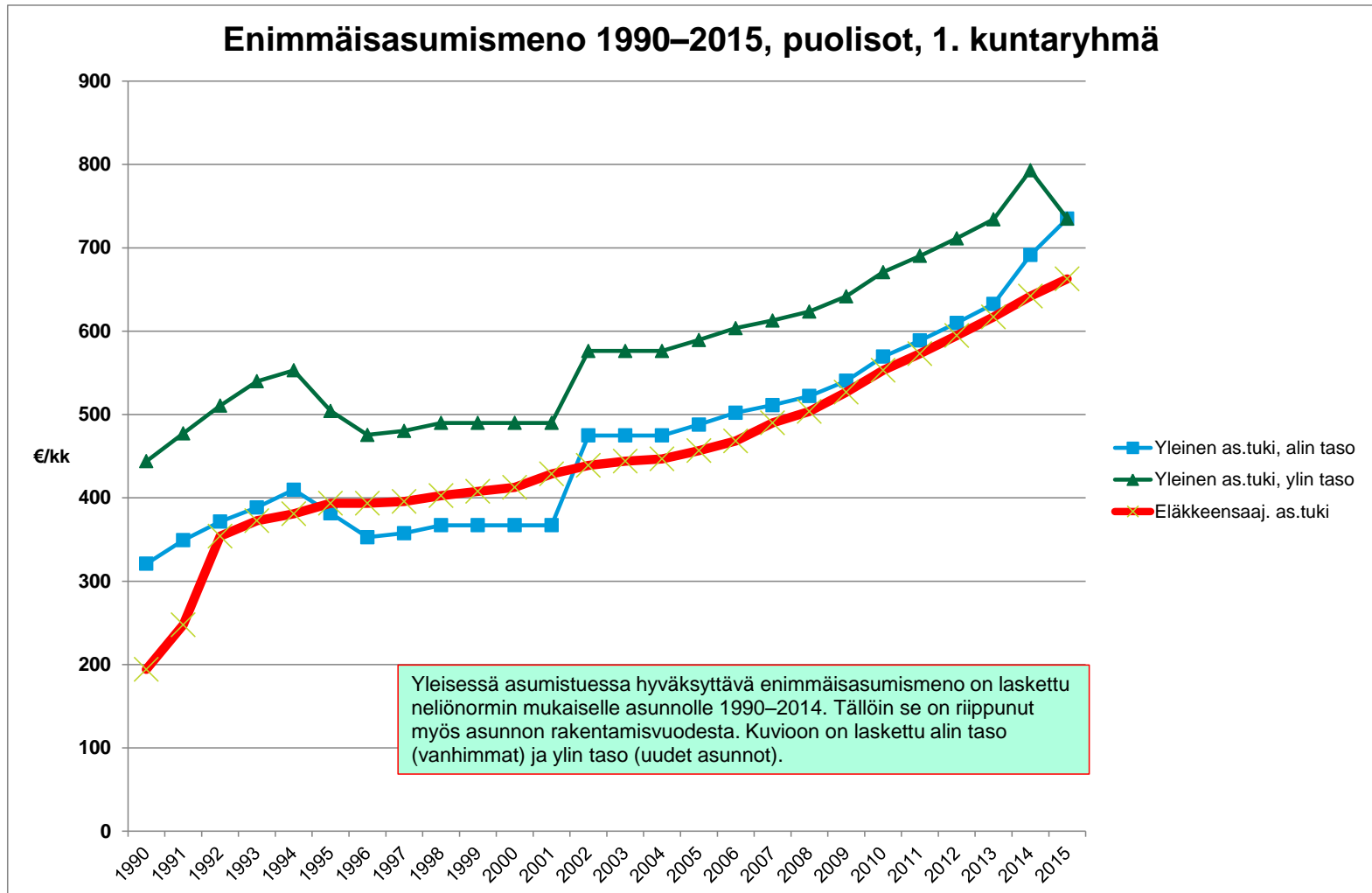
Eläkkeensaajien asumistuessa pääkaupunkiseutu on samaa kuntaryhmää.

Eläkkeensaajien asumistuki ei erottele yksin asuvia ja puolisoita.

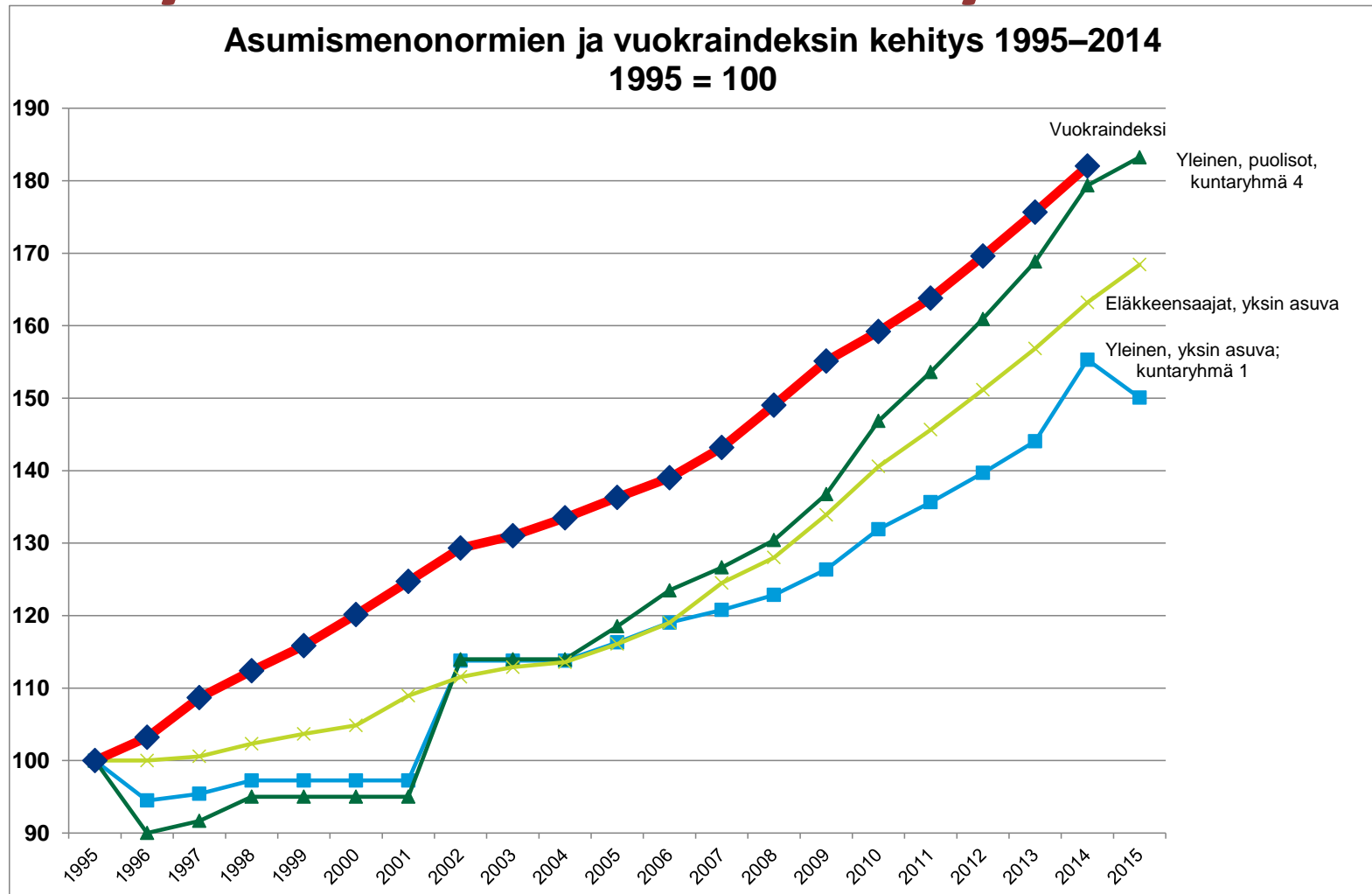
Enimmäisasumismenot 1990–2015

Enimmäisasumismenot 1990–2015

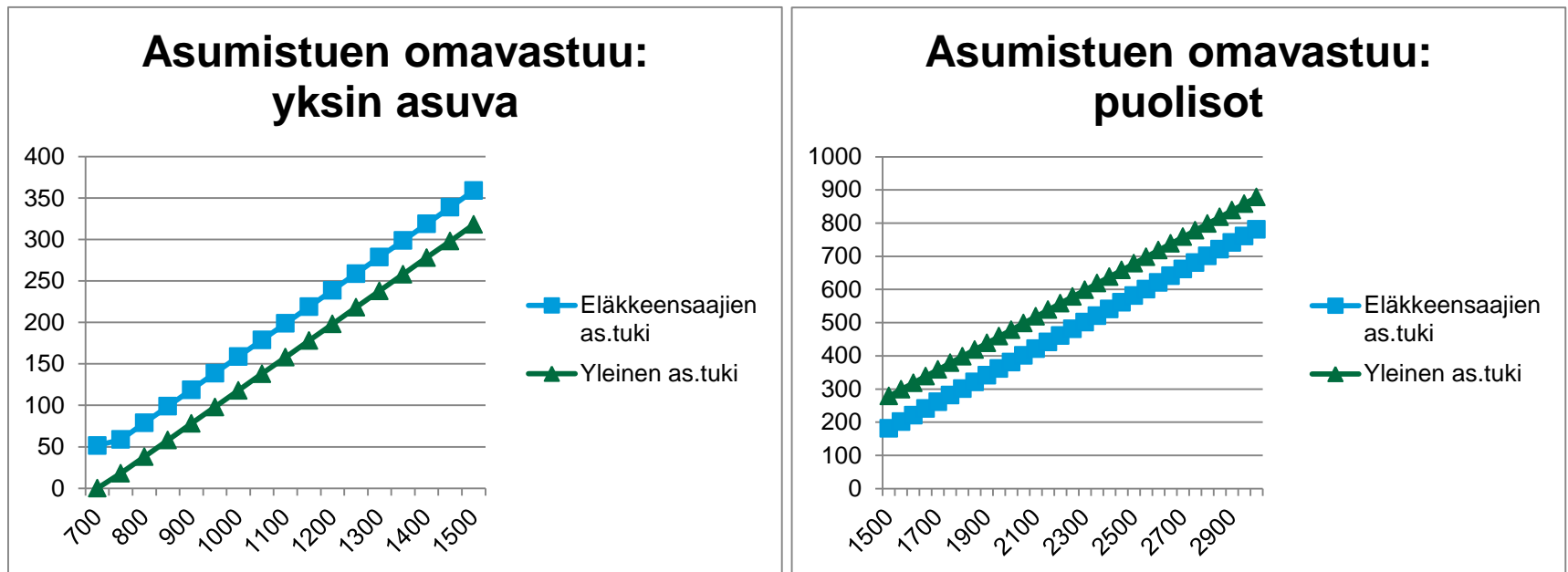

Asumismenonormit suhteessa yleiseen vuokrakehitykseen

Ostavastuu

Ostavastuu riippuu tuloista: mitä suuremmat tulot, sitä suurempi ostavastuu. Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajien asumistuen ostavastuukaava on erilainen. Kaavojen ero on erisuuntainen yksin asuvilla ja puolisoilla: yksin asuville yleinen asumistuki on edullisempi (ostavastuu pienempi). Puolisoilla tilanne on päinvastoin, jos yhteenlasketut tulot ovat vähintään 950 euroa/kk.

Yksin asuvalle ostavastuu on laskettu 700 euron kuukausitulosta lähtien. Vertailussa oletetaan, että puolisoilla on tuloa yhteensä vähintään 1 500 euroa, mikä vastaa suunnilleen kahden henkilön takuueläkettä.

Tulorajat

- Alatulorajat, joiden ylittäminen johtaa asumistuen pientymiseen (omavastuu alkaa kasvaa)
- Ylätulorajat, joiden ylittäminen johtaa asumistuen menettämiseen

Täyteen asumistukeen oikeuttava tuloraja 2015, €/kk

Yleinen asumistuki		Eläkkeensaajien asumistuki	
Yksin asuva	Puolisot	Yksin asuva	Puolisot
705	805	732	1 176

Korkein tulo, jolla voi vielä saada asumistukea (tulo, jonka jälkeen omavastuu ylittää kattovuokran) 10 euron tarkkuudella vuonna 2015, €/kk

Kuntaryhmä	Yleinen asumistuki		Eläkkeensaajien asumistuki	
	Yksin asuva	Puolisot	Yksin asuva	Puolisot
1	1 920	2 590	2 230	2 680
2	1 880	2 520	2 230	2 680
3	1 680	2 250	2 100	2 550
4	1 560	2 070	1 910	2 360

Yhteisvaikutus vuokra-asunnossa 1

Yleinen asumistuki eläkkeensaajan asumistukeen verrattuna 2015;
yksin asuva; ensimmäinen kuntaryhmä

Eläke, €/kk	Vuokra, €/kk									
	300	350	400	450	500	550	600	650	700	750
750	20,52 €	18,02 €	15,52 €	13,02 €	10,52 €	-25,58 €	-68,08 €	-110,58 €	-121,27 €	-121,27 €
800	21,52 €	19,02 €	16,52 €	14,02 €	11,52 €	-24,58 €	-67,08 €	-109,58 €	-120,27 €	-120,27 €
900	23,52 €	21,02 €	18,52 €	16,02 €	13,52 €	-22,58 €	-65,08 €	-107,58 €	-118,27 €	-118,27 €
1 000	25,52 €	23,02 €	20,52 €	18,02 €	15,52 €	-20,58 €	-63,08 €	-105,58 €	-116,27 €	-116,27 €
1 100	27,52 €	25,02 €	22,52 €	20,02 €	17,52 €	-18,58 €	-61,08 €	-103,58 €	-114,27 €	-114,27 €
1 200	29,52 €	27,02 €	24,52 €	22,02 €	19,52 €	-16,58 €	-59,08 €	-101,58 €	-112,27 €	-112,27 €
1 300	31,52 €	29,02 €	26,52 €	24,02 €	21,52 €	-14,58 €	-57,08 €	-99,58 €	-110,27 €	-110,27 €
1 400	17,60 €	31,02 €	28,52 €	26,02 €	23,52 €	-12,58 €	-55,08 €	-97,58 €	-108,27 €	-108,27 €
1 500	0,00 €	25,60 €	30,52 €	28,02 €	25,52 €	-10,58 €	-53,08 €	-95,58 €	-106,27 €	-106,27 €
1 600	0,00 €	0,00 €	33,60 €	30,02 €	27,52 €	-8,58 €	-51,08 €	-93,58 €	-104,27 €	-104,27 €
1 700	0,00 €	0,00 €	0,00 €	32,02 €	29,52 €	-6,58 €	-49,08 €	-91,58 €	-102,27 €	-102,27 €
1 800	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	31,52 €	-4,58 €	-47,08 €	-89,58 €	-100,27 €	-100,27 €
1 900	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	17,60 €	-2,58 €	-45,08 €	-87,58 €	-98,27 €	-98,27 €
2 000	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-35,08 €	-77,58 €	-88,27 €	-88,27 €
2 100	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-43,58 €	-54,27 €	-54,27 €
2 200	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-9,58 €	-20,27 €	-20,27 €
2 300	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Jos ero on 0 €, tukea ei saa kummassakaan järjestelmässä 2015.

Yhteisvaikutus vuokra-asunnossa 2

Yleinen asumistuki eläkkeensaajan asumistukeen verrattuna 2015;
puolisot; ensimmäinen kuntaryhmä

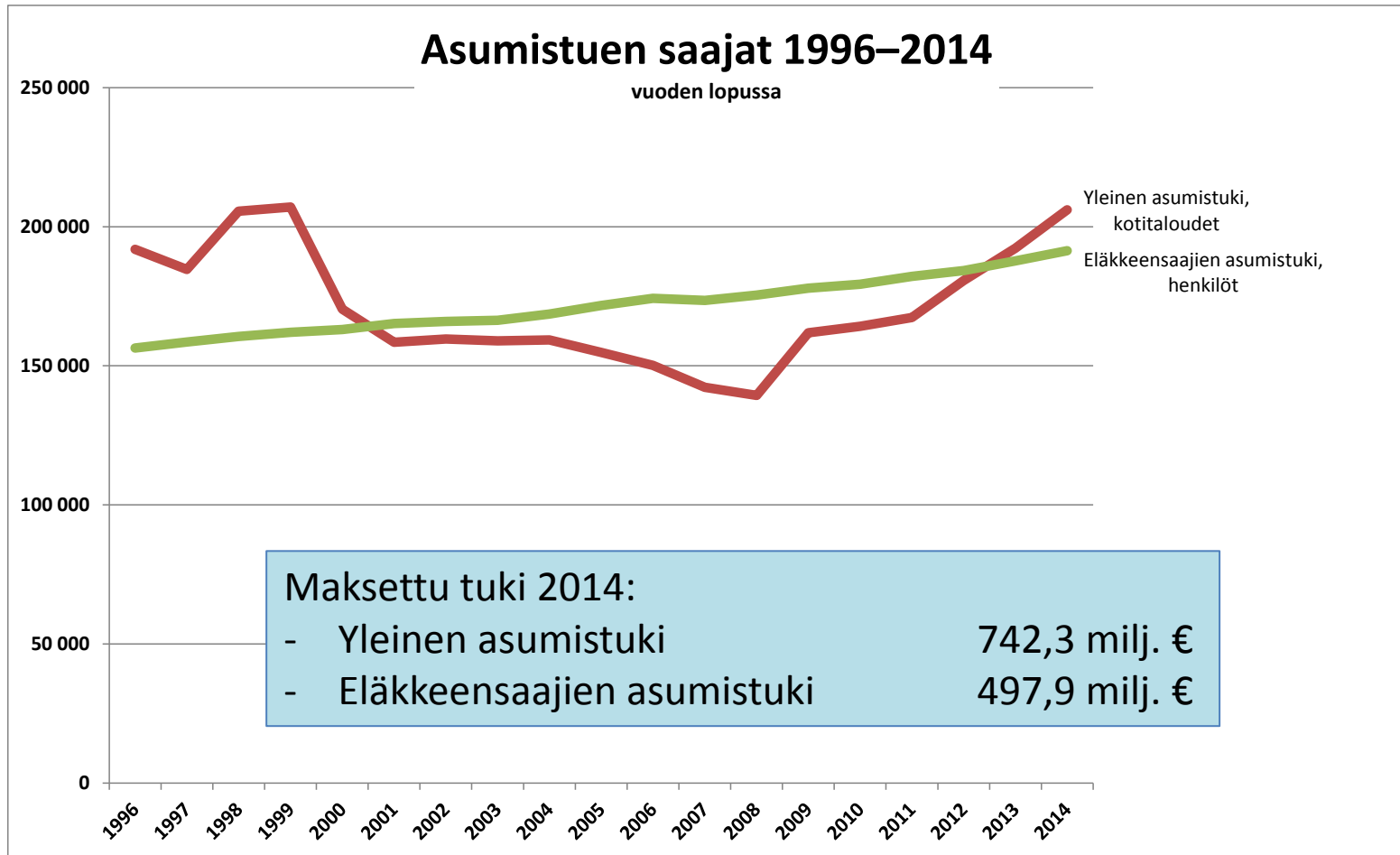
Eläketulot €/kk	Vuokra, €/kk												
	400	450	500	550	600	650	700	750	800	850	900	950	1000
1 500	-88,35 €	-90,85 €	-93,35 €	-95,85 €	-98,35 €	-100,85 €	-71,55 €	-43,55 €	-43,55 €	-43,55 €	-43,55 €	-43,55 €	-43,55 €
1 600	-86,35 €	-88,85 €	-91,35 €	-93,85 €	-96,35 €	-98,85 €	-69,55 €	-41,55 €	-41,55 €	-41,55 €	-41,55 €	-41,55 €	-41,55 €
1 700	-84,35 €	-86,85 €	-89,35 €	-91,85 €	-94,35 €	-96,85 €	-67,55 €	-39,55 €	-39,55 €	-39,55 €	-39,55 €	-39,55 €	-39,55 €
1 800	-83,95 €	-84,85 €	-87,35 €	-89,85 €	-92,35 €	-94,85 €	-65,55 €	-37,55 €	-37,55 €	-37,55 €	-37,55 €	-37,55 €	-37,55 €
1 900	-49,95 €	-92,45 €	-85,35 €	-87,85 €	-90,35 €	-92,85 €	-63,55 €	-35,55 €	-35,55 €	-35,55 €	-35,55 €	-35,55 €	-35,55 €
2 000	-15,95 €	-58,45 €	-83,35 €	-85,85 €	-88,35 €	-90,85 €	-61,55 €	-33,55 €	-33,55 €	-33,55 €	-33,55 €	-33,55 €	-33,55 €
2 100	0,00 €	-24,45 €	-66,95 €	-83,85 €	-86,35 €	-88,85 €	-59,55 €	-31,55 €	-31,55 €	-31,55 €	-31,55 €	-31,55 €	-31,55 €
2 200	0,00 €	0,00 €	-32,95 €	-75,45 €	-84,35 €	-86,85 €	-57,55 €	-29,55 €	-29,55 €	-29,55 €	-29,55 €	-29,55 €	-29,55 €
2 300	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-41,45 €	-83,95 €	-84,85 €	-55,55 €	-27,55 €	-27,55 €	-27,55 €	-27,55 €	-27,55 €	-27,55 €
2 400	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-7,45 €	-49,95 €	-92,45 €	-53,55 €	-25,55 €	-25,55 €	-25,55 €	-25,55 €	-25,55 €	-25,55 €
2 500	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-15,95 €	-58,45 €	-51,55 €	-23,55 €	-23,55 €	-23,55 €	-23,55 €	-23,55 €	-23,55 €
2 600	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	-24,45 €	-35,15 €	-35,15 €	-35,15 €	-35,15 €	-35,15 €	-35,15 €	-35,15 €
2 700	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2 800	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2 900	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
3 000	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Jos ero on 0 €, tukea ei saa kummassakaan järjestelmässä 2015.

Muita eroja

- Omaisuutta ei oteta enää huomioon yleisessä asumistuessa
- Omistusasuntojen erilainen käsittely
 - eläkkeensaajien asumistuessa kustannuksia otetaan huomioon joiltakin osin laajemmin:
 - tontinvuokra omakotitaloissa
 - asuntolainojen korot kokonaan (yleisessä asumistuessa nyt 73 %)
- Eläkkeensaajien asumistuen yksilöllisyys
 - esimerkkinä aikuinen vammainen eläkettä saava lapsi, joka asuu vanhempiensa luona
 - tällaisessa tilanteessa on voitu myöntää asumistuki vanhempien tuloista riippumatta
 - uusi vuoden 2014 laki yleisestä asumistuesta siirtää tällaisia kotitalouksia yleiseen asumistukeen, mutta yksilöllisyydellä on edelleen merkitystä, jos myös vanhemmat saavat eläkettä

Tilastoa

Tilastoa 2

Eläkkeensaajien asumistuen saajat sukupuolittain ja eri ikäryhmissä joulukuussa 2014

Ikä	Miehet	Naiset	Yhteensä
16–39	10 425	8 129	18 554
40–64	31 591	29 638	61 229
65–74	18 441	31 289	49 730
75–	11 735	50 153	61 888
Yhteensä	72 192	119 209	191 401

Lakiluonnos eläkkeensaajien asumistuen lakkauttamisesta

- Siirtymäaika:
 - 6 kk – 12 kk maksetaan samaa tukea kuin vuonna 2015
 - jos sen jälkeen yleinen asumistuki on eläkkeensaajien asumistukea pienempi, muutos rajoitetaan 60 euroon / henkilö nykyisillä tuen saajilla
 - 60 euron suojalauseke on voimassa 10 vuotta
- Omaisuuden vaikutus palautetaan yleiseen asumistukeen.
- Enimmäisasumismenojen määrittelyssä laajennetaan lievennystä, joka on perustunut vammaisuuteen.
- Yleistä asumistukea ei tarkisteta vuokraindexillä 2016.
- Lisäksi otettava huomioon KEL-indeksialennus 2016 ja suunniteltu KEL-indeksijäädytys 2017–2019, jotka vaikuttavat yleisen asumistuen tulo-rajoihin.

Vaikutusarvioita (lakiluonnoksen mukaan)

- Siirtymä eläkkeensaajien asumistuesta yleiseen asumistukeen pienentää tukea noin 69 prosentissa tukea saavista kotitalouksista
- Vaikutus vuositasolla n. – 90 milj. euroa
- Omaisuuskkriteerin käyttöönotto vähentää tukea 12,5 milj. euroa
- Suojaosa lisää menoja 37,5 milj. euroa v. 2017
- Nettovaikutus – 65 milj. euroa v. 2017
- Toimentulotuen menot kasvavat 7 milj. eurolla v. 2017
- Vuotuinen säästö kasvaa suojaosuuden pienentyessä ja poistuessa vähitellen